

4. Імбер В.І. Психологічні передумови формування творчості в молодшому шкільному віці / В.І.Імбер // Наукові записки. Серія : Психологія : зб. матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів. – Вип. 4. – Вінниця, 2013. – С. 14–16.
5. Кіт Г. Г. Дидактика початкової освіти / Г. Г. Кіт, О. Б. Петрович, І. В. Карук. – Вінниця: ЦОП “Документ Принт”, 2017. – 150 с.
6. Комарівська Н. Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами фольклору / Н. Комарівська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Вип. 46. – Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2016. – С. 30-33.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
8. Стратегія розвитку освітніх оцінювань у сфері загальної середньої освіти в Україні до 2030 року [Електронний ресурс]. – Київ, 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/190523_Strategiya-osvitnih-otsinyuvan_UTSOYAO.pdf.
9. Стахова І.А. Розвиток креативності молодшого школяра засобами природничо-екологічної проектної діяльності / І.А. Стахова // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : матеріали третьої науково-практичної Інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 4 / упорядники : О.І. Кілініченко, Л.І. Хімчук. – Івано-Франківськ, 2017. – С. 91-93.
10. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1974. – 286 с.

РОЗВИТОК МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

*Хіля Анна кандидат педагогічних наук, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

DEVELOPMENT OF SPEECH COMPETENCE IN LITERARY READING LESSONS IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

*Khilya Anna, PhD, Senior Lecturer
Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynsky State Pedagogical University (Ukraine)*

***Анотація.** У статті розглянуто питання розвитку мовленнєвої компетентності; питання використання інноваційних та нестандартних форм роботи для формування даної компетентності та особливості їх впливу на формування особистості дитини.*

***Ключові слова.** мовленнєва компетенція, молодші школярі, літературне читання.*

***Abstract.** Abstract. The article considers the development of speech competence; the use of innovative and non-standard forms of work for the formation of this competence and the peculiarities of their influence on the formation of the child's personality.*

***Key words:** speech competence, primary school students, literary reading.*

Варто відзначити, що в сучасному освітньому просторі важливого значення набув компетентнісний підхід, що затверджено відповідно до державного стандарту та має на меті забезпечити готовність дитини до життєдіяльності у суспільстві та досягнення успіху в пріоритетних для неї галузях життєдіяльності. Саме тому необхідно приділити особливу увагу не

лише принципам цінності дитинства, радості пізнання та розвитку особистості чи її безпеки, але й підготовці дитини до самостійного життя.

Важливою ланкою у такій діяльності освітян є компетентнісний підхід, що «відображає інтегральний прояв досвіду діяльності та творчості, що конкретизується у певній системі знань, умінь, готовності до вирішення поставлених завдань та проблем» і цим самим «зміщує акценти з процесу нагромадження знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання й досвід у різних ситуаціях» [1, с.16]. Таким чином, враховуючи специфіку компетентнісного підходу нами було визначено, що серед складових такого підходу необхідно розглядати ключову (інтегральну), спеціальну (предметну) та громадянську компетентності [8, с.157]. Але, серед усіх складових перерахованих компетентностей, на нашу думку, одним із головних напрямків роботи в освітньому процесі має бути підготовка дитини до спілкування у соціумі відповідно до етики спілкування та мовних «традицій».

Отже, ми вважаємо за необхідне розглянути як одну з головних компетенцій – мовленнєву або комунікативну, що «інтерпретується вченими як здатність людини встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми. До її складу входить певна сукупність знань та умінь, що забезпечують ефективний перебіг комунікативного процесу. Комунікативна компетентність розглядається як ступінь оволодіння певними нормами спілкування, поведінки, як результат наочування, засвоєння соціально-психологічних еталонів, стандартів, стереотипів поведінки, оволодіння технікою спілкування» [5, с.161]. Власне, як зазначає Н.Родюк, мовленнєва компетентність школярів полягає у здатності слухати, сприймати й відтворювати інформацію, читати і розуміти текст, вести діалог [6, с.227]. Саме тому, програма початкової школи націлює вчителя на те, що основну увагу в навчанні української мови слід приділяти розвитку в молодших школярів навичок чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання і письма.

– Важливим у цьому напрямку є вибір якісно нових та ефективних форм та методів роботи, що включатимуть вправи та завдання побудовані на активній позиції взаємодії учнів між собою та з учителем, що сприятиме набуттю комунікативної компетентності. Так, серед інноваційних рішень, що можна використати в навчальному процесі та, зокрема в процесі літературного читання можемо виділити наступне:

– робота над художнім текстом на уроках читання, що привертає увагу дітей до творчої спостережливості, стимулює вміння побачити незвичайне в довкіллі, фантазувати; твори, у яких на доступному рівні розкриваються елементи творчого процесу; твори, зміст та форма яких заохочують дітей до творчої діяльності засобами образотворчого мистецтва, музики, літератури (намалювати, заспівати, скласти закінчення казки, вставити рими у вірш, дописати оповідання тощо [4, с.169];

– навчання в зелених класах, складання книжок-картинок про природу, подорожі у природу, проведення уроків мислення, використання і

розв'язування задач із живого задачника, навчання у кімнаті казки, острів чудес, куточок краси, використання в духовному житті пісні, книжки, проведення свят матері, троянд, польових квітів, праця в Саду Матері, написання дітьми оповідань, казок [1, с.16];

– вправи педагогіки empowerment - основна ідея якої полягає у тому, що в процесі навчання першим етапом стають дії (експериментування), які породжують занепокоєння від певної проблеми й викликають потребу в інформації щодо шляхів її розв'язання [2, с. 78];

– ігрові виховні ситуації з розробкою та використанням «технологічної карти», що допоможе вихователю успішно підготувати організацію такої ситуації, змодельовати умови, підібрати методичні прийоми, спрогнозувати можливі труднощі; розробляти її не в цілому, а продумувати кожен методичний прийом, кожну деталь з урахуванням основної структури такої карти (мета, завдання виховної ситуації; умови успішного перебігу; хід виховної ситуації: міжособистісний діалог, бажані дії вихованців; методичні прийоми вихователя; засоби впливу на емоційно-вольову сферу дітей; передбачувані труднощі), а також в подальшому малювання за подіями, які відбулися в процесі реалізації виховної ситуації [3, с.117-118];

– розвивальні модульно-тренінгові арт-терапевтичні програми, як наприклад «Подорож країною цінностей», метою якої є виховання в дітей ціннісного ставлення до життя через розуміння себе (власного «Я») та виховання досвіду ефективної соціальної взаємодії з опорою на «зону ближнього розвитку» [7, с.12]; тощо.

Таким чином, питання розвитку мовленнєвої (комунікативної) компетенції молодших школярів на уроках літературного читання є необхідною складовою становлення особистості дитини, а використання різноманітних форм роботи під час освітнього процесу сприятиме не лише розвитку комунікативних навичок у дітей, поповненню словникового запасу, а також формуванню поведінкових та емоційних стереотипів та реакцій на події оточуючого світу, що є необхідною основою самореалізації особистості у життєвому просторі та спілкуванні.

Список використаних джерел

1. Грошовенко О.П. Компетентнісний підхід у природничій освіті // Реалізація ідей В.О.Сухомлинського в практиці роботи сучасних освітніх закладів : збірник матеріалів регіональних педагогічних читань / О.П. Грошовенко, Т.Г.Кондратюк ; відп. за випуск: І.М. Лапшина, Л.В. Любчак, Н.Ю. Родюк. – Вип. 14. – Вінниця: ТОВ «Ландо ЛТД», 2018. – С.15-18.
2. Грошовенко О.П. Педагогіка емпowerменту в технології екологічних коміксів / О.П. Грошовенко, Т.Г.Кондратюк // «Молодий вчений». – № 5.2 (57.2). – травень, 2018. – С.76-82.
3. Демченко О.П. Ігрові виховні ситуації у формуванні особистості дитини / О.П.Демченко // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : [навчально-методичний посібник] ; за ред. Г.С.Тарасенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – С.111-124
4. Комарівська Н.О. Творчий розвиток молодших школярів на уроках літературного читання / Н.О.Комарівська // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 10-11 листопада 2015 р.) / за ред. Г. С. Тарасенко ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця : ТОВ «Нілан – ЛТД» 2015. – С.168-171.
5. Лазаренко Н.І. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу / Н.І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка та психологія. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – Вип. 47. – С. 18-23.

6. Любчак Л.В. Формування комунікативної компетентності майбутнього педагога у процесі вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності» / Л.В.Любчак // Витоки педагогічної майстерності. Збірник наукових праць. Полтава, 2011. – С.159-165.
7. Родюк Н.Ю. Формування професійно-педагогічної комунікації майбутніх учителів // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2017. – № 4 (309) травень. – С. 226-231.
8. Хіля А.В. Виховання у дітей з функціональними обмеженнями ціннісного ставлення до життя засобами арттерапії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / А.В.Хіля ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. - Вінниця, 2017. – 25 с.
9. Хіля А.В. Компетентнісний підхід у професійній підготовці вчителів та спеціалістів інклюзивного освітнього простору/ А.В.Хіля, І.Г. Саранча // Молодий вчений. – № 5.2 (57.2). – Травень, 2018. – С.155-158.

РОЗВИТОК УЯВИ В УЧНІВ ПЕРШИХ І ДРУГИХ КЛАСІВ.

Шарандак Вероніка, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Н. А. Олійник, кандидат педагогічних наук, доцент
 Вінницький державний педагогічний університет
 імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF IMAGINATION IN CHILDREN OF FIRST AND SECOND CLASS

Sharandak Veronika, bachelor`s student
 Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розкриваються особливості уяви учнів перших та других класів, проблеми з розвитком уяви, та способи, методи та прийоми розвитку творчої уяви.

Ключові слова. уява, молодший шкільний вік, метод, творчий розвиток.

Abstract. The article reveals the peculiarities of the imagination of students derlo and other classes, problems with the development of imagination, and ways, methods and techniques of developing creative imagination.

Key words: imagination, primary school age, method, creative development.

Молодший шкільний вік характеризується бурхливим розвитком уяви, обумовленим інтенсивним процесом придбання різнобічних знань і їх використання на практиці. Індивідуальні особливості уяви яскраво проявляються в процесі творчості. Для розвитку уяви необхідно створювати дитині умови, при яких надається свобода дій, самостійність, ініціативність, розкутість. Доведено, що уява тісно пов'язаний з іншими психічними процесами (пам'яттю, мисленням, увагою, сприйняттям), що впливають на освітню діяльність. Без достатньо розвиненої уяви не може успішно відбуватися освітня діяльність школяра, тому що уява допомагає створювати нові образи.. Чим більше буде брати участь уяву в усіх пізнавальних процесах, тим більше творчим буде його освітній процес.

Аналіз психолого-педагогічної літератури вказує на те, що різні аспекти формування та розвитку уяви учнів вивчали (Л. Виготський, С. Рубінштейн, В. Давидова, О. Дьяченко, А. Богуш, В. Дружиніна, М. Мухіна, А. Петровський,